

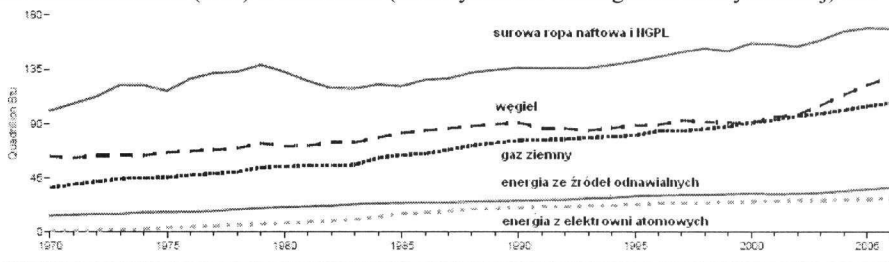
Zasoby, wydobycie i eksport podstawowych surowców energetycznych Federacji Rosyjskiej

Federacja Rosyjska należy do najbogatszych w surowce energetyczne krajów świata. Szacowane zasoby gazu ziemnego (43,3 bilionów metrów³) stanowiące 23,4% zasobów światowych stawiają Rosję na pierwszym miejscu w świecie, zasoby węgla (157 010 milionów ton), stanowiące 28,9% zasobów światowych na drugim miejscu po Stanach Zjednoczonych. Zasoby rosyjskiej ropy naftowej (szacowane na 60–79 miliardów baryłek), stanowiące 6,3% zasobów światowych) umiejscawiają ją na siódmym miejscu w świecie, po krajach Zatoki Perskiej (Arabia Saudyjska, Iran, Irak, Kuwejt, Zjednoczone Emiraty Arabskie) i Wenezueli.

Podstawowym źródłem produkcji energii na świecie pozostaje ropa naftowa, a na drugim i trzecim miejscu znajduje się węgiel i gaz ziemny. Struktura zużycia różni się w zależności od posiadanych zasobów, jak i od stopnia rozwoju gospodarczego.

Rysunek 1

Podstawowe źródła produkcji energii na świecie w l. 1970–2006 według Energy Information Administration (EIA) w biliardach (kwadrylionach według skali amerykańskiej) Btu

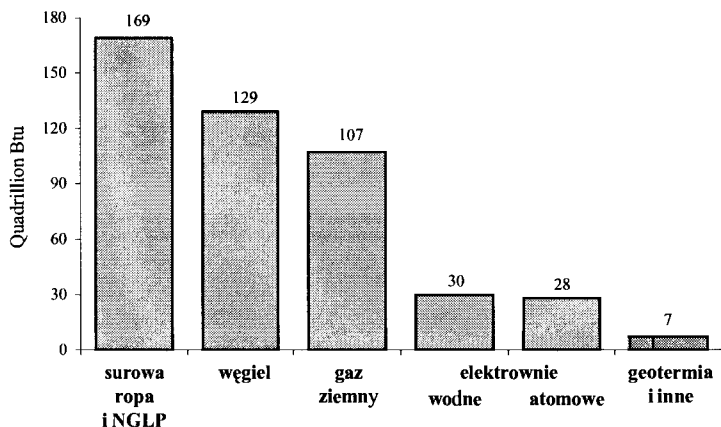

Btu – Brytyjska jednostka ciepła (British thermal unit). 1 Btu = 1055 J; NGPL – Natural gas plant liquids

Źródło: Figure 11.1 World Primary Energy Production by Source. By Source, 1970–2006, *Energy Information Administration. Annual Energy Review 2008*, Washington June 2009, s. 306, cyt. dalej jako *EIA. AER 2008*.

Rysunek 2

Podstawowe źródła produkcji energii na świecie w 2006 r. według EIA w biliardach (kwadrilionach według skali amerykańskiej) Btu

Źródło: Figure 11.1 World Primary Energy Production by Source. By Source, *EIA. AER 2008*, s. 306.

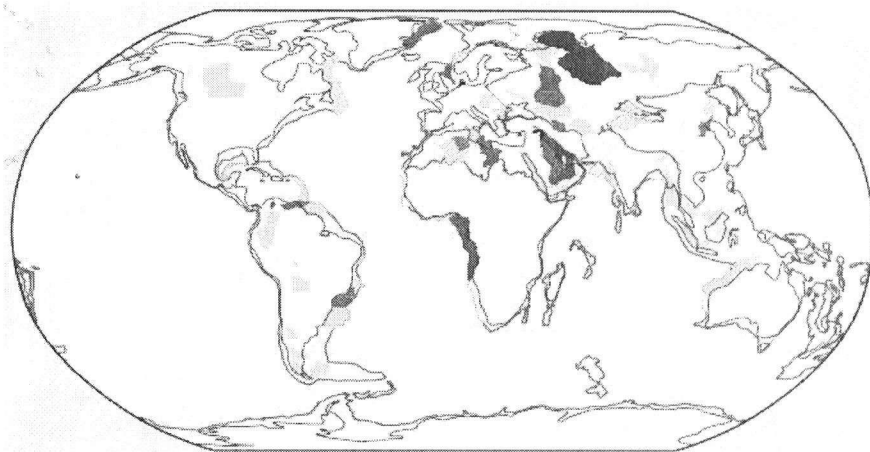
ROPA NAFTOWA

Zdecydowana większość udowodnionych zasobów ropy naftowej (niemal 60%) skoncentrowana jest w regionie Zatoki Perskiej. Rosyjskie zasoby skoncentrowane są w regionie północno-kaukaskim, wołżańsko-uralskim, timańsko-peczorskim, zachodnio- i wschodnio-syberyjskim.

Possiadając siódme co do wielkości szacowane zasoby ropy naftowej na świecie Rosja należy do czołówki największych światowych producentów ropy naftowej. Według statystyk British Petroleum w latach 1992–2001 Rosja zajmowała trzecie miejsce po Arabii Saudyjskiej i Stanach Zjednoczonych, wysuwając się w latach 2002–2008 na drugie miejsce po Arabii Saudyjskiej i wyprzedzając Stany Zjednoczone oraz kolejnych światowych producentów. W 2008 r. na kolejnych miejscach w produkcji ropy naftowej znajdował się Iran (4325 tysięcy baryłek dziennie), Chiny (3795), Kanada (3238), Meksyk (3157), Zjednoczone Emiraty Arabskie (2980), Kuwejt (2784), Wenezuela (2566), Norwegia (2485), Irak (2423), Unia Europejska 2239 i Nigeria (2170 tysięcy baryłek dziennie).

Rysunek 3

Rozmieszczenie światowych zasobów ropy naftowej

Ciemniejszy kolor wskazuje większe zasoby

Źródło: Figure 1. Oil endowment (cumulative production plus remaining reserves and undiscovered resources) for provinces assessed, *Geological Survey Fact Sheet 062-03 (supersedes FS-070-00)*. *USGS World Petroleum Assessment 2000. New estimates of undiscovered oil and natural gas, natural gas liquids, including reserve growth, outside the United States*, Washington June 2003, s. 2.

Tabela 1

Udowodnione zasoby ropy naftowej według szacunków British Petroleum (BP) na koniec 2008 r.) i EIA na 1 stycznia 2009 r. w miliardach baryłek i miliardach ton

	BP (koniec 2008 r.)				EIA (1 stycznia 2009 r.)
	w miliardach ton	w miliardach baryłek	% zasobów światowych	stosunek Z/P	w miliardach baryłek
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Świat ogółem	170,8	1 258,0	100,0	42,0	1 342,2
w tym					
Arabia Saudyjska	36,3	264,1	21,0	66,5	266,7
Iran	18,9	137,6	10,9	86,9	136,2
Irak	15,5	115,0	9,1	*	115,0
Kuwejt	14,0	101,5	8,1	99,6	104,0
Wenezuela	14,3	99,4	7,9	*	99,4
Zjednoczone Emiraty Arabskie	13,0	97,8	7,8	89,7	97,8
Rosja	10,8	79,0	6,3	21,8	60,0
Libia	5,7	43,7	3,5	64,6	43,7

1	2	3	4	5	6
Nigeria	4,9	36,2	2,9	45,6	36,2
Kazachstan	5,3	39,8	3,2	70,0	30,0
Stany Zjednoczone	3,7	30,5	2,4	12,4	21,3
Kanada	**4,4	**28,6	2,3	24,1	***178,09
kanadyjskie piaski roponośne	****24,5	****150,7	–	–	–
Katar	2,9	27,3	2,2	54,1	15,2
Chiny	2,1	15,5	1,2	11,1	16,0
Angola	1,8	13,5	1,1	19,7	9,0
Brazylia	1,7	12,6	1,0	18,2	12,6
Algeria	1,5	12,2	1,0	16,7	12,2
Meksyk	1,6	11,9	0,9	10,3	10,5
Azerbejdżan	1,0	7,0	0,6	20,9	7,0
Norwegia	0,9	7,5	0,6	8,3	6,7

* – zasoby na ponad 100 lat; ** – w tym aktywnie eksploatowane piaski roponośne; *** – wraz z piaskami roponośnymi; **** – szacunkowe zasoby bez aktywnie eksploatowanych piasków roponośnych; – nie uwzględniono; stosunek Z/P – stosunek zasobów do produkcji – oblicza się go dzieląc zasoby pozostające pod koniec roku przez produkcję w tymże roku, a wynikiem tego dzielenia jest okres czasu w latach, na który wystarczą zasoby jeśli produkcja będzie kontynuowana na tym samym poziomie; przeliczniki ropy naftowej: 1 baryłka = 0,1364 ton metrycznych; 1 tona metryczna = 7,33 baryłek

Źródło: 1) Oil: Proved reserves, *British Petroleum. Statistical Review of World Energy 2009*, http://www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2008/STAGING/local_assets/2009_downloads/statistical_review_of_world_energy_full_report_2009.xls odsłona z 21.07.2009. Cyt. dalej jako *BP. SRWE 2009*. Szacunki British Petroleum zostały sporządzone na podstawie oficjalnych źródeł urzędowych, danych uzyskanych z sekretariatu OPEC, szacunków zamieszczanych w „World Oil, Oil & Gas Journal” oraz niezależnych szacunków zasobów rosyjskich opartych na informacjach ze źródeł publicznych. Zasoby kanadyjskie obejmują oficjalne szacunki 22,0 miliardów baryłek z aktywnie eksploatowanych piasków roponośnych (oil sands). W zasobach ujęto surową ropę naftową, jak i kondensat gazowy oraz ciecze gazu ziemnego (NGL – Natural Gas Liquids); 2) Table: Crude Oil Proved Reserves (Billion Barrels) 2009, *Energy Information Administration. Official Energy Statistics from the US Government*, <http://tonto.eia.doe.gov/cfapps/ipdbproject/IEDIndex3.cfm?tid=5&pid=57&aid=6>, odsłona z 20.07.2009, cyt. dalej jako *EIA. OESJUSG*.

Tabela 2

Produkcja (wydobycie) ropy naftowej na świecie, w Rosji, Chinach, Stanach Zjednoczonych i Arabii Saudyjskiej w tysiącach baryłek dziennie w l. 1990–2008 według EIA i BP

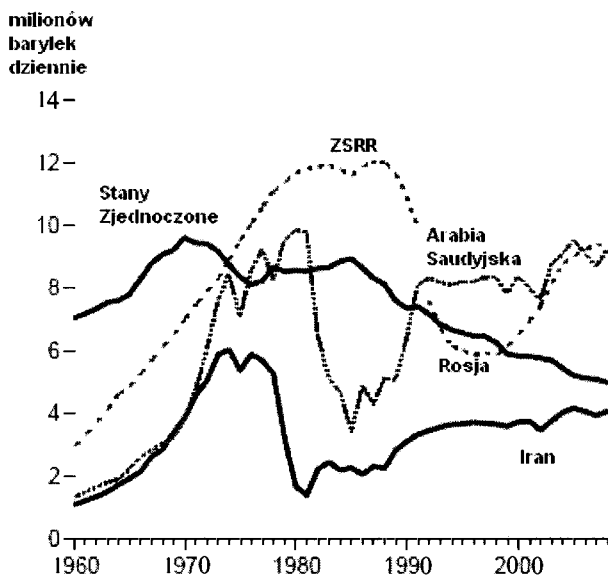
	EIA		BP*				
	Świat	w tym	Świat	w tym			
		Rosja		Rosja	Chiny	Stany Zjednoczone	Arabia Saudyjska
w tysiącach baryłek dziennie							
1990	66 425,64	**10 980,00	65 460	***10 405	2 774	8 914	7 105
1991	66 399,10	**9 990,00	65 268	***9 326	2 828	9 076	8 820
1992	66 563,94	7 818,72	65 774	8 038	2 841	8 868	9 098
1993	67 091,32	6 951,01	66 028	7 173	2 888	8 583	8 962
1994	68 588,09	6 306,86	67 104	6 419	2 930	8 389	9 084
1995	70 271,87	6 172,49	68 102	6 288	2 989	8 322	9 145
1996	71 916,75	6 016,56	69 897	6 114	3 170	8 295	9 299
1997	74 157,59	6 101,09	72 185	6 227	3 211	8 269	9 482
1998	75 654,07	6 069,66	73 538	6 169	3 212	8 011	9 502
1999	74 839,56	6 312,32	72 325	6 178	3 213	7 731	8 853
2000	77 762,11	6 723,64	74 861	6 536	3 252	7 733	9 491
2001	77 684,02	7 159,73	74 794	7 056	3 306	7 669	9 209
2002	76 988,60	7 658,89	74 431	7 698	3 346	7 626	8 928
2003	79 601,46	8 534,78	76 990	8 544	3 401	7 400	10 164
2004	83 104,80	9 273,77	80 256	9 287	3 481	7 228	10 638
2005	84 579,10	9 511,24	81 089	9 552	3 627	6 895	11 114
2006	84 542,90	9 674,83	81 497	9 769	3 684	6 841	10 853
2007	84 428,35	9 874,03	81 443	9 978	3 743	6 847	10 449
2008	85 471,76	9 789,76	81 820	9 886	3 795	6 736	10 846

* Uwzględniono surową ropę naftową, ropę łupkową, ropę z piasków roponośnych oraz cieczę gazu ziemnego (NGL) o ile nie zostały wydobyte osobno. Nie uwzględniono ciekłych paliw z innych źródeł, takich jak biomasa i związki pochodzenia węglowego; ** dotyczy produkcji ZSRR; *** dotyczy produkcji samej RFSSR.

Źródło: 1) Table: Total Oil Supply (Thousand Barrels Per Day) 2009, *EIA.OESJUSG*, <http://ton-to.cia.doe.gov/cfapps/ipdbproject/iedindex3.cfm?tid=5&pid=53&aid=1&cid=&syid=1990&eyid=2008&unit=TBDP>, odłona z 20.07.2009. Por. Table 11.5 World Crude Oil Production, 1960–2008 (Million Barrels per Day), *EIA.AER 2008*, s. 315. Dane EIA dla Rosji za lata 1990–1991, za: Table 11.5 World Crude Oil Production, 1960–2008 (Million Barrels per Day), *EIA.AER 2008*, s. 315; 2) Table: Oil production – thousand barrels daily, *BP.SRWE 2009*.

Rysunek 4

Produkcja ropy naftowej w ZSRR/Rosji, Stanach Zjednoczonych, Arabii Saudyjskiej i Iranie w milionach baryłek dziennie w l. 1960–2008 według EIA (Annual Energy Review 2008)¹

Źródło: Figure 11.5 World Crude Oil Production. Top Producing Countries, 1960–2008, *EIA. AER 2008*, s. 314.

Rosyjska ropa naftowa stanowi jeden z podstawowych surowców eksportowych, które nadwyżki, przekraczające ponad dwu i półkrotnie potrzeby konsumpcyjne rosyjskiej gospodarki są eksportowane stanowiąc istotną pozycję dochodów rosyjskiego budżetu. Światowe zużycie ropy w 2008 r. wyniosło 84 455 tysięcy baryłek dziennie, a uwzględniając kraje o zużyciu powyżej 1900 tysięcy baryłek dziennie, do głównych konsumentów ropy naftowej należą najbardziej rozwinięte i rozwijające się kraje świata – Stany Zjednoczone, Unia Europejska, Chiny, Japonia, Indie, Rosja, Brazylia, Kanada, Południowa Korea, Arabia Saudyjska i Meksyk.

¹ Dane przedstawione w Table 11.5 World Crude Oil Production, 1960–2008 (Million Barrels per Day), *EIA. AER 2008*, s. 315, które stanowiły podstawę opracowania rysunku odbiegają od danych zawartych w Table: Total Oil Supply (Thousand Barrels Per Day) 2009, *EIA. OES/USG*, <http://tonto.eia.doe.gov/cfapps/ipdbproject/iedindex3.cfm?tid=5&pid=53&aid=1&cid=&syid=1990&eyid=2008&unit=TBDP>, odsłona z 20.07.2009.

Tabela 3

Światowe zużycie ropy naftowej w tysiącach baryłek dziennie według BP (w 2008 r.) i EIA (w 2007 r.)

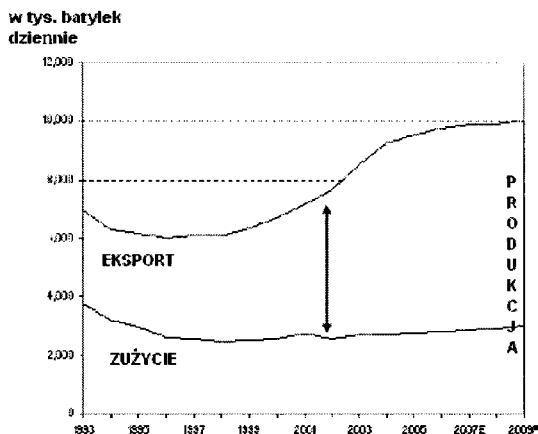
	BP	EIA
	w tysiącach baryłek dziennie	
Świat	84 455	85 900
w tym		
Stany Zjednoczone	19 419	20 680
Unia Europejska	14 765	–
w tym		
Niemcy	2 505	2 460
Francja	1 930	1 950
Chiny	7 999	7 570
Hong Kong	294	–
Japonia	4 845	5 010
Indie	2 882	2 800
Rosja	2 797	2 820
Brazylia	2 397	2 400
Kanada	2 295	2 360
Południowa Korea	2 291	2 210
Arabia Saudyjska	2 224	–
Meksyk	2 039	2 120

– nie uwzględniono

Źródło: 1) Table: Oil Consumption – thousand barrels daily, *BP. SRWE 2009*; 2) Table 11.10 World Petroleum Consumption, 1960–2007 (Million Barrels per Day), *EIA. AER 2008*, s. 325.

Rysunek 5

Rosyjska produkcja, zużycie i eksport ropy naftowej w l. 1993–2008 w tysiącach baryłek dziennie według EIA

Źródło: *EIA. Russia Energy Data, Statistics and Analysis – Oil, Gas, Electricity, Coal. Country Analysis Briefs. Russia*, 27 May 2008, s. 5.

Rosja zajmuje trzecie miejsce na świecie pod względem możliwości rafinacji ropy naftowej ustępując Stanom Zjednoczonym oraz Chinom, które w ciągu ostatnich lat w związku z dynamicznym rozwojem gospodarczym i potrzebami energetycznymi kraju radykalnie zwiększyły swoje możliwości w tym zakresie. Możliwości rafinacyjne ZSRR w l. 1985–1991 wynosiły 12,2–12,3 milionów baryłek dziennie, Stanów Zjednoczonych oscylowały wokół 15,6–15,7 a Chin 2,1–2,2 milionów baryłek dziennie. Po rozpadzie ZSRR rosyjskie możliwości zmniejszyły się do ok. 6,5 milionów by od 2001 roku ustabilizować się na poziomie 5,3–5,4 miliona. Możliwości Stanów Zjednoczonych zwiększyły się z 15,7 w 1991 r. do 16,3 w 1999 r., 17,1 w 2005 r. i 17,4 w 2007 r. Chin z 2,2 w 1991 r. do 2,8–2,9 w l. 1995–1998, 4,3 w 1999 r., 6,2 w 2005 r.²

Tabela 4

Możliwości rafinacji ropy naftowej w 2008 r. w tysiącach baryłek dziennie (uwzględniono kraje o możliwościach powyżej 1900 tysięcy baryłek dziennie) według BP i EIA

	BP	EIA
	w tysiącach baryłek dziennie	
Świat	88 627	85 460
w tym		
Stany Zjednoczone	17 621	17 590
Unia Europejska	15 788	–
w tym		
Włochy	2 486	2 340
Niemcy	2 366	2 420
Francja	1 962	1 930
Chiny	7 732	6 250
Rosja	5 547	5 430
Japonia	4 650	4 650
Indie	2 992	–
Południowa Korea	2 712	2 580
Arabia Saudyjska	2 100	–
Brazylia	1 942	1 910
Kanada	1 951	1 970

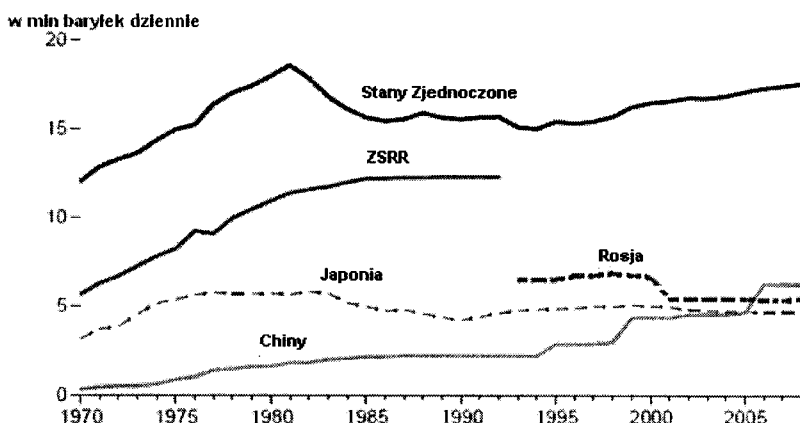
– nic uwzględniono

Źródło: 1) Table: Oil: Refineries capacities – thousand barrels daily, *BP. SRWE 2009*; 2) Table 11.9 World Crude Oil Refining Capacity, 1970–2008 (Million Barrels per Day), *EIA. AER 2008*, s. 323.

² Table 11.9 World Crude Oil Refining Capacity, 1970–2008 (Million Barrels per Day), *EIA. AER 2008*, s. 323.

Rysunek 6

Możliwości rafinacji ropy naftowej w l. 1970–2008 w milionach baryłek dziennie według EIA

Źródło: Figure 11.9 World Crude Oil Refining Capacity. Top Refining Countries, 1970–2008, *EIA, AER 2008*, s. 322.

GAZ ZIEMNY

Pod względem udowodnionych zasobów gazu ziemnego na terytorium Rosji znajduje się blisko 1/4 światowych zasobów tego surowca. Na drugim miejscu znajduje się rejon Zatoki Perskiej, gdzie znajduje się 40% światowych zasobów gazu ziemnego.

Tabela 5

Udowodnione zasoby gazu ziemnego według szacunków EIA (koniec 2008 r.) i BP (2009 r.)

	EIA	BP			
	w bilionach stóp ³ (2009 r.)	w bilionach stóp ³ (koniec 2008 r.)	w bilionach metrów ³ (koniec 2008 r.)	% zasobów światowych	stosunek Z/P
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Świat	6 254,36	6 534,0	185,00	100,0	60,4
w tym					
Rosja	1 680,00	1 529,2	43,30	23,4	72,0
Iran	991,60	1 045,7	29,61	16,0	*
Katar	891,94	899,3	25,46	13,8	*
Arabia Saudyjska	258,47	267,3	7,57	4,1	96,9
Stany Zjednoczone	237,73	237,7	6,73	3,6	11,6
Zjednoczone Emiraty Arabskie	214,40	227,1	6,43	3,5	*

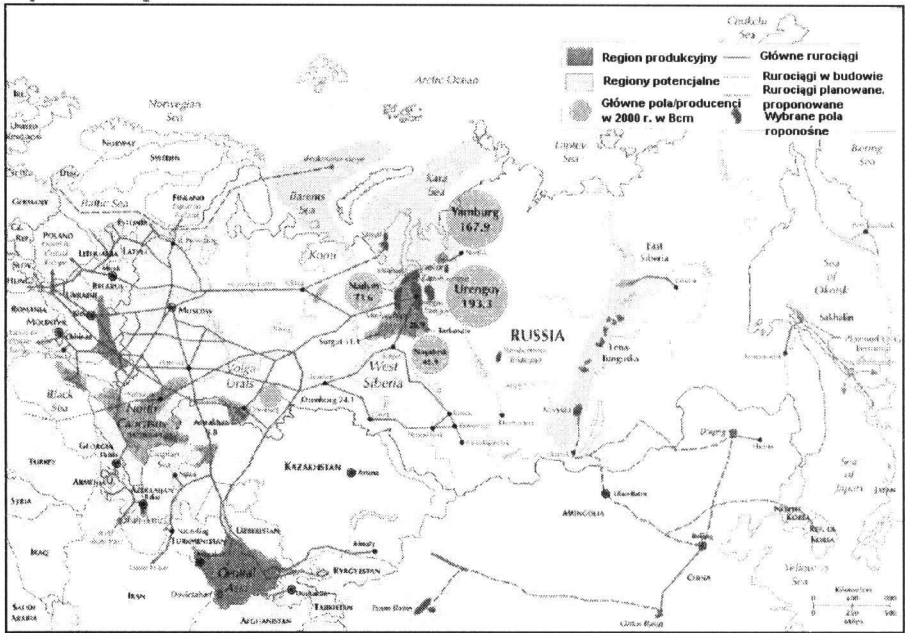
1	2	3	4	5	6
Nigeria	184,16	184,2	5,22	2,8	*
Wenezuela	170,92	170,9	4,84	2,6	*
Algeria	159,00	159,1	4,50	2,4	52,1
Irak	111,94	111,9	3,17	1,7	*
Indonezja	106,00	112,5	3,18	1,7	45,7
Turkmenistan	94,00	280,6	7,94	4,3	*
Kazachstan	85,00	64,4	1,82	1,0	60,3
Malezja	83,00	84,3	2,39	1,3	38,2
Norwegia	81,68	102,7	2,91	1,6	29,3
Chiny	80,00	86,7	2,46	1,3	32,3
Uzbekistan	65,00	55,8	1,58	0,9	25,4
Kuwejt	63,36	62,9	1,78	1,0	*
Egipt	58,50	76,6	2,17	1,2	36,9
Kanada	57,91	57,7	1,63	0,9	9,3
Libia	54,38	54,4	1,54	0,8	96,9
Holandia	50,00	49,1	1,39	0,8	20,6
Ukraina	39,00	32,6	0,92	0,5	49,2
Indie	37,96	38,5	1,09	0,6	35,6
Pakistan	31,27	30,1	0,85	0,5	22,7
Azerbejdżan	30,00	42,3	1,20	0,6	81,3
Oman	30,00	34,6	0,98	0,5	40,7
Australia	30,00	88,6	2,51	1,4	65,6
Boliwia	26,50	25,1	0,71	0,4	51,0
Rumunia	**22,25	22,2	0,63	0,3	54,6
Wietnam	6,80	19,7	0,56	0,3	70,1

* – zasoby na ponad 100 lat; ** – w tabeli błędnie 2,225; przeliczniki gazu ziemnego: 1 stopa³ = 0,028 metra³; 1 metr³ = 35,3 stóp³.

Źródło: 1) Table: Proved Reserves of Natural Gas (Trillion Cubic Feet) 2009, *EIA.OESJUSG*, <http://tonto.eia.doe.gov/cfapps/ipdbproject/IEDIndex3.cfm?tid=3&pid=3&aid=6>, odsłona z 20.07. 2009; 2) Natural gas: Proved reserves – trillion cubic feet (meters) R/P ratio at end 2008, *BP. SRWE 2009*.

Rysunek 7

Rozmieszczenie rosyjskich zasobów gazu ziemnego

Źródło: Energy Information Administration.

Rosja jest również światowym liderem w produkcji gazu ziemnego, wyprzedzając Stany Zjednoczone, Kanadę, Iran i Norwegię³.

³ Table: Natural gas production – billion cubic feet per day, BP. SRWE 2009; Table 11.11 World Dry Natural Gas Production, 1998–2007 (Trillion Cubic Feet), EIA. AER 2008, s. 327. Por. Table: Gross Natural Gas Production (Billion Cubic Feet). EIA.OESFUSG, <http://tonto.eia.doe.gov/cfapps/ipdbproject/iedindex3.cfm?tid=3&pid=3&aid=1&cid=&syid=1990&eyid=2008&unit=BCF> odślona z 20.07.2009. Według tablicy przedstawionej w EIA.OESFUSG w 2007 r. Stany Zjednoczone przewyższyły Rosję w produkcji gazu ziemnego (24 591 miliardów stóp³), na trzecim miejscu uplasowała się Kanada z 7615,6 mld, a na kolejnych (dane z 2006 r.), Algeria 6837, Iran 5925,8 i Norwegia 4640,4 (Chiny w 2007 – 2446 mld).

Tabela 6

Światowa, rosyjska, chińska, amerykańska i kanadyjska produkcja gazu ziemnego w l. 1990–2008 według EIA (w miliardach stóp³) i BP (w miliardach metrów³)

	EIA						BP				
	świat		w tym				świat	w tym			
	w mld stóp ³	w mld m ³	Rosja		Stany Zjednoczone			Rosja	Chiny	Stany Zjednoczone	Kanada
			w mld stóp ³	w mld m ³	w mld stóp ³	w mld m ³	w miliardach metrów ³				
1990	73 570	2 059,96	*28 780	*805,84	17 810	498,68	1 970,4	**580,1	15,3	504,3	108,6
1991	74 780	2 093,84	*28 620	*801,36	17 700	495,60	2 001,5	**581,9	15,5	501,1	114,3
1992	74 840	2 095,52	22 620	633,36	17 840	499,52	2 013,8	579,5	15,8	505,2	125,9
1993	76 360	2 138,08	21 810	610,68	18 100	506,80	2 056,6	559,3	16,8	512,4	138,6
1994	76 930	2 154,04	21 450	600,60	18 820	526,96	2 081,7	549,5	17,6	533,0	150,1
1995	77 960	2 182,88	21 010	588,28	18 600	520,80	2 119,0	538,8	17,9	526,7	159,8
1996	81 690	2 287,32	21 230	594,44	18 850	527,80	2 218,1	544,3	20,1	533,9	165,7
1997	81 570	2 283,96	20 170	564,76	18 900	529,20	2 221,9	516,7	22,7	535,3	168,6
1998	83 190	2 329,32	20 870	584,36	19 020	532,56	2 273,0	534,8	23,3	538,7	173,4
1999	85 080	2 382,24	20 830	583,24	18 830	527,24	2 330,9	534,6	25,2	533,3	176,8
2000	88 400	2 475,20	20 630	577,64	19 180	537,04	2 412,4	528,7	27,2	543,2	182,2
2001	90 130	2 523,64	20 510	574,28	19 620	549,36	2 477,4	526,2	30,3	555,5	186,5
2002	91 900	2 573,20	21 030	588,84	18 930	530,04	2 519,4	538,8	32,7	536,0	187,9
2003	94 930	2 658,04	21 770	609,56	19 100	534,80	2 615,5	561,4	35,0	540,8	184,7
2004	97 590	2 732,52	22 390	626,92	18 590	520,52	2 694,1	573,3	41,5	526,4	183,7
2005	100 640	2 817,92	22 620	633,36	18 050	505,40	2 777,8	580,1	49,3	511,1	187,4
2006	103 970	2 911,16	23 170	648,76	18 500	518,00	2 876,1	593,8	58,6	524,0	188,4
2007	105 970	2 967,16	23 060	645,68	19 090	534,52	2 945,3	592,0	69,2	540,5	184,1
2008	–	–	–	–	–	–	3 065,6	601,7	76,1	582,2	175,2

* – dane dla ZSRR; ** – dane dla RFSRR; – nic uwzględniono; przeliczniki gazu ziemnego: 1 stopa³ = 0,028 metra³; 1 metr³ = 35,3 stóp³

Źródło: 1) Table 11.11 World Dry Natural Gas Production, 1990–1999 (Trillion Cubic Feet), *EIA. Annual Energy Review 2000*, Washington August 2001, s. 297; Table 11.11 World Dry Natural Gas Production, 1995–2004 (Trillion Cubic Feet), *EIA. Annual Energy Review 2005*, Washington July 2006, s. 319; Table 11.11 World Dry Natural Gas Production, 1998–2007 (Trillion Cubic Feet), *EIA. AER 2008*, s. 327; 2) Natural Gas: Production – Billion cubic metres, *BP. SRWE 2009*.

Światowe zużycie gazu ziemnego w 2008 r. wyniosło ponad 3018 miliardów metrów³, z czego ponad połowa przypadła na Stany Zjednoczone, Unię Europejską i Rosję (ponad 657,2; 490,1, 420,2 miliardów metrów³), a na kolejnych miejscach znalazł się Iran, Kanada, Japonia i Chiny, ze zużyciem 117,6, 100,0, 93,7 i 80,7 miliardów metrów³ 4.

⁴ Natural Gas: Consumption. Billion cubic metres, *BP. SRWE 2009*.

Światowe zużycie gazu ziemnego w 2008 r. odpowiadało ekwiwalentowi 2726,1 milionów ton ropy naftowej⁵.

Tabela 7

Światowe, rosyjskie, amerykańskie, chińskie i kanadyjskie zużycie gazu ziemnego w l. 1990–2008 według EIA i BP

	EIA						BP				
	świat		w tym				świat	w tym			
	w mld stóp ³	w mld m ³	Rosja		Stany Zjednoczone			Rosja	Chiny	Stany Zjednoczone	Kanada
			w mld stóp ³	w mld m ³	w mld stóp ³	w mld m ³	w miliardach metrów ³				
1990	73 629	2061,61	*24 961	*698,91	19 174	536,87	1 960,3	**407,6	15,3	542,9	67,2
1991	75 314	2108,79	*25 014	*700,39	19 562	547,74	2 001,1	**418,2	15,9	553,9	67,7
1992	75 314	2108,79	16 482	461,47	20 228	566,38	2 013,0	404,8	15,9	572,8	71,7
1993	77 269	2163,53	16 185	453,18	20 790	582,12	2 053,6	403,6	16,8	588,7	75,9
1994	76 974	2155,27	15 214	425,99	21 247	594,92	2 063,8	379,2	17,3	601,6	78,5
1995	78 925	2209,90	14 507	406,20	22 207	621,80	2 131,7	366,5	17,7	628,8	82,5
1996	82 392	2306,98	14 504	406,11	22 609	633,05	2 239,7	368,6	18,5	640,2	86,6
1997	82 286	2304,01	13 434	376,15	22 737	636,64	2 233,8	339,9	19,5	643,8	87,2
1998	83 071	2325,99	14 045	393,26	22 246	622,89	2 268,2	353,8	20,3	629,9	83,4
1999	85 278	2387,78	14 013	392,36	22 405	627,34	2 322,8	352,8	21,5	634,4	87,4
2000	88 330	2473,24	14 130	395,64	23 333	653,32	2 424,8	366,0	24,5	660,7	92,8
2001	89 100	2494,80	14 412	403,54	22 239	622,69	2 453,3	361,5	27,4	629,7	88,2
2002	92 346	2585,69	14 567	407,88	23 007	644,20	2 529,7	377,3	29,2	651,5	90,2
2003	95 446	2672,49	15 291	428,15	22 277	623,76	2 595,5	381,2	33,9	630,8	97,7
2004	99 088	2774,46	16 022	448,62	22 389	626,89	2 683,9	389,9	39,7	634,0	95,1
2005	102 636	2873,81	16 153	452,28	22 011	616,31	2 769,8	393,0	46,8	623,3	98,1
2006	104 372	2922,42	16 598	464,74	21 685	607,18	2 842,7	419,2	56,1	614,1	96,9
2007	107 056	2997,57	16 747	468,92	23 047	645,32	2 938,0	425,7	69,5	652,6	96,7
2008	–	–	–	–	–	–	3 018,7	420,2	80,7	657,2	100,0

* dotyczy ZSRR; ** dane dla RFSRR; – nie uwzględniono

Źródło: 1) Table 11.12 World Dry Natural Gas Consumption, 1980–2007, *EIA. AER 2008*, s. 329; Natural Gas: Consumption. Billion cubic metres, *BP. SRWE 2009*.

Rosyjska nadwyżka produkcji gazu ziemnego nad zużyciem stanowiąca około 1/3 produkcji stanowi cenny surowiec eksportowy, którego głównym odbiorcą jest Europa Zachodnia i Środkowa.

⁵ Table: Natural gas consumption – million tones oil equivalent, *ibidem*.

Tabela 8

Światowy i rosyjski eksport gazu ziemnego według EIA w l. 1990–2008 w miliardach stóp³ i miliardach metrów³

	świat		w tym Rosja	
	w mld stóp ³	w mld metrów ³	w mld stóp ³	w mld metrów ³
1990	10 877,19	304,56	–	–
1991	11 385,99	318,81	–	–
1992	17 870,03	500,36	6 868,77	192,33
1993	17 791,21	498,15	6 342,57	177,59
1994	17 102,94	478,88	6 494,43	181,84
1995	17 853,24	499,89	6 787,54	190,05
1996	19 261,31	539,32	6 992,37	195,79
1997	19 593,14	548,61	7 094,78	198,65
1998	19 857,27	556,00	7 140,69	199,94
1999	21 491,02	601,75	7 253,70	203,10
2000	23 944,96	670,46	7 557,41	211,61
2001	24 868,54	696,32	7 253,70	203,10
2002	25 829,23	723,22	7 306,67	204,59
2003	27 251,75	763,00	7 624,51	213,49
2004	28 612,86	801,16	7 656,29	214,38
2005	29 919,81	837,75	7 843,46	219,62
2006	31 673,73	886,86	8 415,56	235,64
2007	33 036,90	925,03	8 376,72	234,55
2008	–	–	7 599,79	212,79

– nie uwzględniono

Źródło: Table: Exports of Dry Natural Gas (Billion Cubic Feet), *EIA.OES/USG*, <http://tonto.eia.doe.gov/cfapps/ipdbproject/iedindex3.cfm?tid=3&pid=26&aid=4&cid=regions,&syid=1990&eyid=2008&unit=BCF>, odsłona z 20.07.2009.

WĘGIEL

Rosyjskie zasoby węgla kamiennego (157 010 milionów ton) stanowią 19% światowych zasobów tego surowca i ustępują jedynie zasobom amerykańskim (238 308 milionów ton, 28,9% zasobów światowych), a oba te kraje dysponują łącznie niemal połową udowodnionych zasobów światowych (47,9%).

Tabela 9

Udowodnione zasoby węgla według szacunków BP (koniec 2008 r.) i EIA (2005 r.) w milionach ton

	BP			EIA	
	w milionach ton	% zasobów światowych	stosunek Z/P	w milionach ton krótkich	w milionach ton
Świat	826 001	100,0	122	929 331,00	842 903,2
Stany Zjednoczone	238 308	28,9	224	262 689,00	238 258,9
Rosja	157 010	19,0	481	173 074,00	156 978,1
Chiny	114 500	13,9	41	126 215,00	114 477,0
Australia	76 200	9,2	190	84 437,00	76 584,4
Indie	58 600	7,1	114	62 278,00	56 486,1
Ukraina	33 873	4,1	438	37 339,00	33 866,5
Kazachstan	31 300	3,8	273	34 502,00	31 293,3
Południowa Afryka	30 408	3,7	121	52 911,00	47 990,3
UE	29 570	3,6	51	*32 595	*29 563,7
Brazylia	7 059	0,9	**	7 791,00	7 066,4
Kolumbia	6 814	0,8	93	7 671,00	6 957,6
Kanada	6 578	0,8	97	7 251,00	6 576,7
Indonezja	4 328	0,5	19	4 771,00	4 327,3
Pakistan	2 070	0,3	496	2 185,00	1 981,8
Turcja	1 814	0,2	21	2 000,00	1 814,0
Tajlandia	1 354	0,2	75	1 493,00	1 354,1
Meksyk	1 211	0,1	106	1 335,00	1 210,8
Korea Północna	600	0,1	17	661,00	599,5
Nowa Zelandia	571	0,1	111	*629	*570,5
Zimbabwe	502	0,1	287	553,00	501,6

* – dane za: Table: Total Recoverable Coal (Million Short Tons), 2005, *EIA.OES/USG*, <http://tonto.eia.doe.gov/cfapps/ipdbproject/IEDIndex3.cfm?tid=1&pid=7&aid=6>, odsona z 20.07.2009; ** – zasoby na ponad 100 lat; 1 tona krótka (amerykańska, short ton) = 0,907 tony metrycznej; 1 tona metryczna = 1,1023 ton krótkich.

Źródło: 1) Table: Coal: Proved Reserves At and 2008 – million tones, *BP. SRWE 2009*; 2) Table 11.13 World Recoverable Reserves of Coal, 2005 (Million Short Tons), *EIA. AER 2008*, s. 331.

Światowe wydobycie węgla kamiennego w 2008 r. wyniosło 6781,2 milionów ton. Pierwsze miejsce zajęły Chiny (2782 mln ton), z 40% światowego wydobycia. Na kolejnych miejscach (uwzględniono kraje o wydobyciu powyżej 100 milionów ton) znalazły się Stany Zjednoczone (1062,8 mln ton), Unia Europejska (578,7 mln ton, w tym Niemcy 192,4 i Polska 143,9 mln ton), Indie (512,0 mln ton), Australia (401,5 mln ton), Rosja (326,5 mln ton), Południowa Afryka (250,4 mln ton), Indonezja (229,5 mln ton) i Kazachstan (114,7 mln ton)⁶.

⁶ Table: Coal production – million tones, *ibidem*.

Tabela 10

Produkcja (wydobycie) węgla kamiennego na świecie, w Rosji, Chinach i Stanach Zjednoczonych według EIA i BP w l. 1990–2008 w milionach ton

	EIA				BP			
	Świat		w tym		Świat	w tym		
	w mln ton krótkich	w mln ton	Rosja			Rosja	Chiny	Stany Zjednoczone
			w mln ton krótkich	w mln ton	w milionach ton			
1990	5 353,6	4 855,7	**882,0	**800,0	4 718,6	***395,3	1 079,9	933,6
1991	5 023,3	4 556,1	**702,0	**636,7	4 538,7	***353,3	1 087,4	903,5
1992	4 954,7	4 493,9	348,8	316,4	4 500,1	337,3	1 116,4	905,0
1993	4 849,6	4 398,6	315,6	286,2	4 382,4	305,9	1 150,7	857,7
1994	4 941,6	4 482,0	280,7	254,6	4 470,1	272,0	1 239,9	937,6
1995	5 084,2	4 611,4	270,9	245,7	4 592,6	262,8	1 360,7	937,1
1996	5 109,0	4 633,9	264,9	240,3	4 667,9	256,5	1 396,7	965,1
1997	5 135,7	4 658,0	252,8	229,3	4 702,8	245,0	1 372,8	988,8
1998	5 051,5	4 581,7	241,0	218,6	4 557,5	231,9	1 250,0	1 013,8
1999	4 944,4	4 484,6	259,2	235,1	4 544,4	249,5	1 280,0	998,3
2000	4 937,2	4 478,0	264,9	240,3	4 606,6	258,3	1 299,2	974,0
2001	5 219,6	4 734,2	262,4	238,0	4 819,3	269,6	1 381,5	1 023,0
2002	5 248,8	4 760,7	261,9	237,5	4 852,9	255,8	1 454,6	992,7
2003	5 638,6	5 114,2	283,3	257,0	5 189,4	276,7	1 722,0	972,3
2004	6 067,6	5 503,3	285,4	258,9	5 587,8	281,7	1 992,3	1 008,9
2005	6 465,4	5 864,1	311,8	282,8	5 896,2	298,3	2 205,7	1 026,5
2006	6 778,6	6 148,2	313,7	284,5	6 189,1	309,9	2 373,0	1 054,8
2007	7 081,1	6 422,6	345,8	313,6	6 421,2	314,2	2 526,0	1 040,2
2008	–	–	355,5	322,4	6 781,2	326,5	2 782,0	1 062,8

– nie uwzględniono; ** – dane dla ZSRR za: Table 11.13 World Coal Production, 1989–1998 (Million Short Tons), *Energy Information Administration. Annual Energy Review 1999*, Washington July 2000, s. 297; *** – dane dla RFSRR.

Źródło: 1) Table: Total Primary Coal Production (Thousand Short Tons), *EIA.OES/USG*, <http://ton-to.eia.doe.gov/cfapps/ipdbproject/iedindex3.cfm?tid=1&pid=7&aid=1&cid=&syid=1990&eyid=2008&unit=TST>, odsłona z 21.07.2009; 2) Table: Coal production – million tones, *BP. SRWE 2009*.

Tabela 11

Zużycie węgla kamiennego na świecie i w Rosji w l. 1990–2008 według EIA

Rok	EIA			
	Świat		w tym Rosja	
	w mln ton krótkich	w mln ton	w mln ton krótkich	w mln ton
1990	5 265	4 775,4	*848	*769,1
1991	5 009	4 543,2	*672	*609,5
1992	4 914	4 457,0	326	295,7
1993	4 927	4 468,8	313	283,9
1994	4 992	4 527,7	284	257,6
1995	5 087	4 613,9	270	244,9
1996	5 161	4 681,0	278	252,1
1997	5 120	4 643,8	253	229,5
1998	5 040	4 571,3	238	215,9
1999	4 982	4 518,7	247	224,0
2000	5 088	4 614,8	253	229,5
2001	5 163	4 682,8	231	209,5
2002	5 248	4 759,9	240	217,7
2003	5 676	5 148,1	243	220,4
2004	6 103	5 535,4	235	213,1
2005	6 419	5 822,0	233	211,3
2006	6 737	6 110,5	240	217,7
2007	7 075	6 417,0	244	221,3
2008	–	–	–	–

* dane dla ZSRR; – nie uwzględniono

Źródło: 1) Table 11.15 World Coal Consumption, 1980–2007 (Million Short Tons), *EIA. AER 2008*, s. 335.

Od 1998 roku rosyjskie wydobycie węgla kamiennego przekracza potrzeby konsumpcyjne Rosji, tworząc coroczne nadwyżki, od 2005 r. przekraczające poziom 50 mln ton.

Tabela 12

Rosyjska produkcja, zużycie i nadwyżka/niedobór węgla kamiennego w l. 1990–2008 według EIA w milionach ton

Rok	produkcja	zużycie	nadwyżka/niedobór
	w milionach ton		
1	2	3	4
1990	*800,0	*769,1	30,9
1991	*636,7	*609,5	27,2
1992	316,4	295,7	20,7
1993	286,2	283,9	2,3
1994	254,6	257,6	-3,0
1995	245,7	244,9	0,8
1996	240,3	252,1	-11,8
1997	229,3	229,5	-0,2
1998	218,6	215,9	2,7

1	2	3	4
1999	235,1	224,0	11,1
2000	240,3	229,5	10,8
2001	238,0	209,5	28,5
2002	237,5	217,7	19,8
2003	257,0	220,4	36,6
2004	258,9	213,1	45,8
2005	282,8	211,3	71,5
2006	284,5	217,7	66,8
2007	313,6	221,3	92,3
2008	322,4	–	–

* dane dla ZSRR; – nie uwzględniono

Źródło: Tabela 9 i 10.

Rosyjskie dane odnośnie produkcji (wydobycia) ropy naftowej, gazu ziemnego i węgla kamiennego różnią się od obliczeń dokonywanych i korygowanych przez BP i EIA, również na podstawie przedstawionych poniżej statystyk rosyjskich.

Tabela 13

Produkcja (wydobycie) ropy naftowej, gazu ziemnego, węgla kamiennego, torfu opałowego i łupków bitumicznych w Rosji w l. 1992–2008 wg *Россия в цифрах*

Produkcja (wydobycie):	ropa naftowa razem z kondensatem gazowym w mln ton	wstępnie przetworzona ropa naftowa w mln ton	gaz ziemny w mld m ³	węgiel kamienny w mln ton	torf opałowy (umownej wilgotności) w mln ton	(palne) łupki bitumiczne w mln ton
1992	399	256	641	337	7,8	3,8
1994	318	186	607	272	2,9	3,3
1995	307	182	595	263	4,4	2,4
1996	301	176	601	257	4,1	1,5
1997	306	177	571	245	3,4	2,1
1998	303	164	591	232	1,8	1,7
1999	305	169	592	250	3,5	2,0
2000	323	174	584	258	2,1	1,7
2001	348	179	581	270	2,8	1,5
2002	380	185	595	256	2,2	1,1
2003	421	190	620	277	1,0	1,2
2004	459	195	633	282	1,5	1,2
2005	470	208	641	299	1,6	0,2
2006	481	220	656	310	1,4	–
2007	491	229	653	314	1,3	0,6
2008	488	236	664	326	0,7	0,7

– brak danych; wstępne przetworzenie (ros. первичная переработка)

Źródło: Таблица 14.9. Основные показатели работы топливной промышленности, *Россия в цифрах 2001. Краткий статистический сборник*, Москва 2001, s. 184–185; Таблица 14.8. Основные показатели работы топливной промышленности, *Россия в цифрах 2004. Краткий статистический сборник*, Москва 2004, s. 192; Таблица 14.9. Основные показатели

работы организаций по виду экономической деятельности «добыча полезных ископаемых», *Россия в цифрах 2008. Краткий статистический сборник*, Москва 2008, s. 210; Таблица 14.15 Основные показатели работы организаций по виду экономической деятельности «производство кокса и нефтепродуктов», *ibidem*, s. 219; Таблица 14.9. Основные показатели работы организаций по виду экономической деятельности «добыча полезных ископаемых», *Россия в цифрах 2009. Краткий статистический сборник*, Москва 2009, s. 212; Таблица 14.16 Основные показатели работы организаций по виду экономической деятельности «производство кокса и нефтепродуктов», *ibidem*, s. 222.

Tabela 14

Ekспорт produktów mineralnych z Rosji w miliardach \$ w l. 1994–2008

Rok	Ekспорт ogółem			Ekспорт do krajów poza WNP			Ekспорт do krajów WNP		
	w tym produkty mineralne		w %	razem	w tym produkty mineralne		razem	w tym produkty mineralne	
	w mld \$	w mld \$			w mld \$	w mld \$		w stosunku do ogółu w %	w mld \$
1994	63,3	27,9	44,1	49,2	20,4	41,5	14,1	7,5	53,5
1995	78,2	33,3	42,5	63,7	25,8	40,5	14,5	7,5	51,8
1996	85,1	40,9	44,1	69,2	32,5	47,0	15,9	8,4	52,8
1997	85,0	41,1	48,3	68,4	32,2	47,1	16,6	8,9	53,7
1998	71,3	30,5	42,8	57,6	23,2	40,2	13,7	7,3	53,0
1999	72,9	32,7	44,8	62,2	27,1	43,5	10,7	5,6	52,5
2000	103,1	55,5	53,8	89,3	48,7	54,5	13,8	6,8	49,2
2001	99,9	54,5	54,5	85,3	48,1	56,5	14,6	6,4	43,8
2002	106,7	59,0	55,3	91,0	51,9	56,9	15,7	7,1	45,3
2003	133,7	76,5	57,3	113,2	67,8	60,0	20,5	8,7	42,6
2004	181,6	105,0	57,8	152,1	92,0	60,4	29,5	13,0	44,1
2005	241,4	156,0	64,8	208,8	141,0	67,7	32,6	15,0	46,0
2006	301,2	198,9	65,9	258,9	179,0	69,0	42,3	19,9	47,1
2007	352,0	228,2	64,9	299,3	205,0	68,6	52,7	23,2	44,1
2008	468,1	325,6	69,6	398,2	292,0	73,4	69,9	33,6	48,1

Źródło: Таблица 24.8. Товарная структура экспорта Российской Федерации в страны вне СНГ (в фактически действовавших ценах), *Россия в цифрах 2001. Краткий статистический сборник*, Москва 2001, s. 364; Таблица 24.9. Товарная структура экспорта Российской Федерации в страны СНГ (в фактически действовавших ценах), *ibidem*, s. 365; Таблица 25.8. Товарная структура экспорта Российской Федерации в страны вне СНГ (в фактически действовавших ценах), *Россия в цифрах 2004. Краткий статистический сборник*, Москва 2004, s. 405; Таблица 25.9. Товарная структура экспорта Российской Федерации в страны СНГ (в фактически действовавших ценах), *ibidem*, s. 406; Таблица 26.9. Товарная структура экспорта Российской Федерации в страны дальнего зарубежья (в фактически действовавших ценах), *Россия в цифрах 2009. Краткий статистический сборник*, Москва 2009, s. 499; Таблица 26.10. Товарная структура экспорта Российской Федерации в страны СНГ (в фактически действовавших ценах), *ibidem*, s. 500. Zob. także Таблица 26.3. Экспорт и импорт Российской Федерации (в фактически действовавших ценах), *ibidem*, s. 490; Таблица 26.8. Товарная структура экспорта Российской Федерации (в фактически действовавших ценах), *ibidem*, s. 498.

Od 2000 r. dochody z eksportu produktów mineralnych przekraczają poziom połowy ogólnych dochodów z rosyjskiego eksportu i w 2008 roku zbliżyły się do 70% wartości całego rosyjskiego eksportu stanowiąc najpoważniejsze źródło dochodów z handlu zagranicznego.

Tabela 15

Struktura towarowa eksportu surowców paliwowych z Rosji do krajów poza WNP i do krajów WNP w l. 1994–2008

rok	Rosyjski eksport do krajów poza WNP					Rosyjski eksport do krajów WNP				
	ogółem	w tym				ogółem	w tym			
	w mln \$	węgiel kamienny w mln ton	surowa ropa naftowa w mln ton	produkty naftowe w mln ton	gaz ziemny w mld m ³	w mln \$	węgiel kamienny w mln ton	surowa ropa naftowa w mln ton	produkty naftowe w mln ton	gaz ziemny w mld m ³
1994	49 204	17,7	91,7	38,1	109	14 082	6,4	38,0	8,3	75,0
1995	63 687	21,2	100,0	43,5	123	14 530	8,3	15,6	3,0	57,3
1996	69 212	20,9	105,0	55,0	128	15 895	4,9	16,7	1,6	70,5
1997	68 412	19,7	110,0	59,1	121	16 624	3,4	13,3	1,5	80,0
1998	57 614	18,2	118,0	51,3	125	13 699	5,8	19,3	2,7	78,4
1999	62 179	22,2	116,0	53,9	131	10 707	5,9	18,8	3,0	74,3
2000	89 269	38,0	128,0	59,2	134	13 824	6,1	16,9	3,5	60,0
2001	85 352	36,0	138,0	61,0	132	14 617	5,5	23,8	2,5	49,2
2002	91 001	39,1	157,0	72,9	134	15 711	4,4	33,0	2,6	51,3
2003	113 157	51,1	186,0	74,2	142	20 498	9,6	37,0	3,5	47,3
2004	152 129	62,6	218,0	78,3	145	29 471	9,4	40,1	4,1	55,1
2005	208 846	71,5	215,0	93,2	160	32 627	8,3	38,0	3,9	47,5
2006	258 934	82,7	211,0	97,7	162	42 310	8,7	37,3	5,9	41,1
2007	299 269	86,8	221,0	105,0	154	52 661	11,2	37,3	6,8	37,5
2008	398 212	83,6	205,0	108,0	151	69 862	13,9	38,2	10,3	37,0

Źródło: Таблица 24.12. Экспорт Российской Федерации важнейших товаров в страны вне СНГ, *Россия в цифрах 2001. Краткий статистический сборник*, Москва 2001, s. 368; Таблица 24.13. Экспорт Российской Федерации важнейших товаров в страны СНГ, *ibidem*, s. 369; Таблица 25.12 Экспорт важнейших товаров Российской Федерации в страны вне СНГ, *Россия в цифрах 2004. Краткий статистический сборник*, Москва 2004, s. 409; Таблица 25.13 Экспорт важнейших товаров Российской Федерации в страны СНГ, *ibidem*, s. 410; Таблица 26.14. Экспорт важнейших товаров Российской Федерации, *Россия в цифрах 2009. Краткий статистический сборник*, Москва 2009, s. 504; Таблица 26.15. Экспорт важнейших товаров Российской Федерации в страны дальнего зарубежья, *ibidem*, s. 505; Таблица 26.16. Экспорт важнейших товаров Российской Федерации в страны СНГ, *ibidem*, s. 506.

Tabela 16

Struktura towarowa eksportu surowców paliwowych z Rosji w l. 1994–2008

Rok	Rosyjski eksport ogółem				
	w mln \$	w tym			
		węgiel kamienny w mln ton	surowa ropa naftowa w mln ton	produkty naftowe w mln ton	gaz ziemny w mld m ³
1994	63 286	24,1	129,7	46,4	184,0
1995	78 217	29,5	116,0	46,5	180,0
1996	85 107	25,8	121,7	56,6	198,5
1997	85 036	23,1	123,3	60,6	201,0
1998	71 313	24,0	137,3	54,0	203,4
1999	72 886	28,1	134,8	56,9	205,3
2000	103 093	44,1	145,0	62,7	194,0
2001	99 969	41,5	161,8	63,5	181,2
2002	106 712	43,5	190,0	75,5	185,3
2003	133 656	60,7	223,0	77,7	189,0
2004	181 600	72,0	258,0	82,4	200,0
2005	241 473	79,8	253,0	97,1	207,0
2006	301 244	91,4	248,0	104,0	203,0
2007	351 930	98,0	258,0	112,0	192,0
2008	468 073	97,5	243,0	118,0	188,0

Źródło: Таблица 26.14. Экспорт важнейших товаров Российской Федерации, *Россия в цифрах 2009. Краткий статистический сборник*, Москва 2009, s. 504; tabela 14.

W l. 1994–2008 rosyjski eksport surowców i produktów energetycznych systematycznie wzrastał. Poziom eksportu węgla kamiennego wahał się w granicach 23–98 mln ton, od 2000 roku dynamicznie rosnąc i przekraczając próg 40 mln ton, podobnie rósł eksport surowej ropy naftowej, oscylując w granicach 116–258 mln ton, by od 1995 r. systematycznie rosnąc przekroczyć w 2003 r. poziom 200 mln ton. Systematycznie wzrastał także eksport produktów naftowych, rosnąc z poziomu 46 do poziomu 118 mln ton, i przekraczając w 2006 roku poziom 100 mln ton. Najbardziej stabilny był poziom eksportu gazu ziemnego oscylujący w całym okresie na poziomie 180–207 mld m³.